

רשומות

הצעות חוק

18 במאי 1964

610

ד' בסיון תשכ"ד

עמוד

148	חוק לתיקון סקודת מס הכנסה (מס' 5), תשכ"ד—1964
159	חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ג—1950 (תיקון), תשכ"ד—1964
161	חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט—1959 (תיקון), תשכ"ד—1964
162	חוק להשקעות משותפות בנאמנות (תיקון), תשכ"ד—1964
163	חוק מס שבח מקרקעין (תיקון), תשכ"ד—1964
165	חוק לביטול עונשין קיבוציים, תשכ"ד—1964

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5), תשכ"ד-1964

1. במקום חלק ה' לפקודת מס הכנסה: (להלן - הפקודה), יבוא:

החלפת חלק ה'
לפקודה

„חלק ה': רווחי הון

88. בחלק זה -

הגדרות

„נכס“ - כל רכוש, בין מקרקעין ובין מיטלטלין, וכן כל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, והכל בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל, למעט -

(1) מיטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימושו האישי או לשימושם האישי של בני-משפחתו או של בני-אדם התלויים בו;

(2) מלאי עסקי כמשמעותו בסעיף 85;

(3) זכות חזקה במקרקעין - בין שבדין ובין שביושר - המשמשים לצרכי מגורים ולא לשם השתכרות או ריווח;

(4) זכויות במקרקעין וזכויות באיגוד כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963, שעל מכירתם מוטל מס שבח או שהיה עשוי להיות מוטל אילולא הפטור לפי החוק האמור;

„נכס בן-פחת“ - נכס שנקבע לו שיעור פחת בתקנות לפי סעיף 21 וששיר מש לגישום לצרכי עסק או משלח יד;

„מחיר מקורי“ -

(1) בנכס שנקנה - סכום שהוציא הנישום לרכישתו של אותו נכס;

(2) בנכס שנתקבל בחליפין - שווי אותו הנכס בעת החליפין;

(3) בנכס שנתקבל במתנה -

(א) לפני יום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) - שווי הנכס בעת שנתקבל על ידי הנישום;

(ב) ביום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) או לאחר מכן - הסכום שהוצא לרכישת אותו נכס על ידי הרוכש האחרון שרכשו שלא במתנה;

(4) בנכס שנתקבל בירושה - שווי הנכס ביום פטירת המוריש; נקבע שוויו של נכס לצורך מס עזבון כמשמעותו בחוק מס עזבון, תשי"ט-1949³, יהיה הוא השווי לענין זה;

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, תשכ"א, עמ' 120; ס"ח תשכ"ב, עמ' 60; תשכ"ב, עמ' 129; תשכ"ג עמ' 73.

2 ס"ח 405, תשכ"ג, עמ' 156.

3 ס"ח 22, תשי"ט, עמ' 187.

(5) בנכס שיצר הנישום – הסכום שהוציא הנישום ליצירת הנכס;

(6) בנכס שהגיע אל הנישום בכל דרך אחרת – הסכום שהוציא הנישום לרכישתו של אותו נכס;

"יתרת המחיר המקורי" – המחיר המקורי של נכס לאחר שנוכו ממנו הסכומים הניתנים לניכוי לנישום, לגבי אותו נכס, לפי סעיף 21, וכן הסכומים שהופחתו מהכנסתו החייבת של הנישום האמור בשל המחיר המקורי של אותו נכס;

"מכירה" – לרבות חליפין, ויתור, הסבה, העברה, הענקה, וכן כל פעולה או אירוע אחרים שבעקבותם יצא נכס בדרך כל שהיא מרשותו של אדם, והכל בין במישרין ובין בעקיפין, אך למעט מתנה או הורשה;

"תמורה" – הסכום ששולם בעד מכירת הנכס או שוויה של תמורה אחרת בעד המכירה, בניכוי תוצאות המכירה שהוציא הנישום באותה מכירה;

"ריווח הון" – הסכום שבו עולה התמורה על יתרת המחיר המקורי;

"הפסד הון" – הסכום שבו עולה יתרת המחיר המקורי על התמורה;

"בורסה" – בורסה לציידות ערך שהוכרה לענין חוק זה על ידי שר האוצר.

89. (א) דין תמורה כדין הכנסה לפי סעיף 2 ודין ריווח הון כדין הכנסה חייבת, והכל בשינויים המחוייבים לפי הענין ובאין פירוש אחר מפורש או משתמע מהוראות חלק זה.

דין תמורה
דין ריווח הון

(ב) יראו ריווח הון כאילו נצמח או הופק בישראל, בין שהמכירה נעשתה בישראל ובין שנעשתה מחוץ לישראל, אם נתקיימה אחת מאלה:

(1) המוכר הוא תושב ישראל;

(2) המוכר הוא תושב חוץ והנכס נמצא בישראל, או שהנכס נמצא מחוץ לישראל והוא זכות, במישרין או בעקיפין, לנכס הנמצא בישראל.

(ג) ריווח ממכירת נכס העשוי להתחייב במס, הן לפי הפרק הראשון לחלק ב' והן לפי חלק זה, יראוהו כחייב במס לפי הפרק הראשון לחלק ב' בלבד.

90. עלו הניכויים שיחיד זכאי להם בשנת מס פלונית לפי סעיפים 34 עד 44 על הכנסתו החייבת שאינה ריווח הון בצירוף סכום אותם ניכויים, יהיה זכאי לנכות את עודף הניכויים מריווח ההון שהיה לו באותה שנת מס.

ניכויים

91. (א) על אף האמור בסעיף 121 לא יעלה שיעור המס על ריווח הון, על 25 אגורות לכל לירה.

שיעורי המס על
ריווח הון

(ב) סכום המס על ריווח הון שישלם יחיד על פי סעיף 121 או חברי-בני-אדם על פי סעיף 128, למעט המס על נכסים בני-פחת, יפחת ב-5% לכל שנה משש עשרה השנים הראשונות שבתקופת החוקה.

"תקופת החזקה" בסעיף זה – השנים השלמות שחלפו בין היום שבו רכש הנישום את הנכס לבין היום שבו מכרו; ולענין זה, "היום שבו רכש הנישום את הנכס" – היום שבו, בדרך כלל שהיא, הגיע הנכס לידי הנישום או שהנישום נעשה זכאי לו, לפי המוקדם יותר.

(ג) עלתה תקופת החזקה בנכס על ידי הנישום על 20 שנה, לא ישולם מס על ריווח הון ממכירת אותו נכס.

92. (א) סכום הפסד הון שהיה לאדם בשנת מס פלונית ושאלו היה ריווח הון היה מתחייב עליו במס, יקוּזו המס שהיה משתלם על סכום זה אילו היה ריווח הון כנגד מס על ריווח הון בלבד, שהיה לנישום באותה שנה.

(ב) סכום שלא ניתן לקוּזו, כולו או מקצתו, כאמור בסעיף קטן (א), בשנת מס מסויימת, יקוּזו כנגד מס על ריווח הון בלבד בשבע שנות המס הכאות בו אחר זו לאחר השנה שבה היה הפסד.

קוּזו הפסד הון

93. (א) בחבר בני-אדם שהוחל בפירוקו, יחולו הוראות אלה:

(1) ריווח ממכירת נכס על ידי המפרק יראו כריווח הון החייב במס על ידי אותו חבר בני-אדם;

(2) היתה המכירה בדרך העברת נכסים על ידי המפרק מחבר בני-אדם לחבר בו, יראו כתמורה את שוויים של אותם נכסים במכירה ממוכר מרצון לקונה מרצון ביום העברת הנכס כאמור;

(3) מניות או זכויות אחרות של חבר באותו חבר בני-אדם יראו כאילו נמכרו, והנכסים שקיבל חבר מהמפרק ייחשבו כתמורה בעד המניות או הזכויות האמורות;

(4) חישוב ריווח ההון לגבי חבר באותו חבר בני-אדם ייעשה לאחר חלוקת כל הנכסים; אולם אם החלוקה לא הושלמה תוך שנתיים מיום תחילת הפירוק, יראו את הנכסים כאילו חולקו בתום אותה תקופה, ובלבד שהנציב רשאי להאריך את התקופה האמורה אם הוכח להנחת דעתו שהחלוקה לא הושלמה כאמור. מהמת סיבה סבירה.

(ב) בהישוב המס שהחבר בחבר בני-אדם חייב בו כאמור בסעיף קטן (א), יינתן זיכוי בסכום שיחסו אל כל המס ששילם חבר בני-אדם במכירת הנכסים אגב הפירוק כיתס שווי הנכסים שקיבל החבר לכלל שווי הנכסים שחולקו לחברים בחלוקה, אך הזיכוי לא יעלה על סכום המס שאותו חבר חייב בו על ריווח ההון כאמור.

ריווח הון בחבר בני אדם שנמפרק

94. מכר אדם מניות הטבה שהוקצו לו או את המניות שעליהן הוקצו מניות הטבה (להלן – המניות העיקריות), יחולו הוראות אלה:

(1) יראו את מניית הטבה כאילו נרכשה ביום בו נרכשה המניה העיקרית;

(2) המחיר המקורי לענין מניית הטבה יחידה או מניה עיקרית יחידה, יהיה סכום שיחסו למחיר המקורי של סך כל

מניות הטבה

מניות ההטבה והמניות העיקריות האמורות כיחס ערכה הנקוב של אותה מניה יחידה לערכן הנקוב של סך כל המניות האמורות.

ריווח הון ממכירה
תמורת מניות
בחברה

95. (א) הגיע לאדם או למספר בני-אדם ריווח הון ממכירת נכס לחברה תמורת מניות בלבד באותה חברה, לא יחוייב ריווח ההון במס אם מיד לאחר המכירה היה בידי המוכר או המוכרים, 90 אחוז לפחות מכוח ההצבעה של אותה חברה.

(ב) במכירת הנכס שנרכש על ידי חברה כאמור בסעיף קטן (א), וכן במכירת המניות שנתקבלו על ידי המוכר תמורת הנכס האמור, ייחשב כמחיר המקורי שלהם – מחירו המקורי של הנכס בידי המוכר כאמור בסעיף קטן (א).

ריווח הון מנכס
שנקבע לו פחת

96. נבע לנישום ריווח הון ממכירת נכס בן-פחת, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש נכס אחר לחילוף הנכס שמכר, במחיר העולה על יתרת המחיר המקורי של הנכס שמכר, רשאי הנישום לתבוע שייחשב כריווח הון רק הסכום שבו נודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס שמכר על מחיר הנכס שרכש; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב ריווח ההון על הנכס שרכש, לכשיימכר, וסכום הפחת הניתן עליו לפי סעיף 21, יוקטן המחיר המקורי שלו בכל סכום של ריווח הון שהיה לו במכירה הקודמת ולא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

פטור ממס

97. (א) ריווח הון יהיה פטור ממס אם הוא נובע מאחד מאלה:

- (1) מכירת איגרת חוב הנסחרת בבורסה;
- (2) מכירת איגרת או איגרת מילווה שהוצאו על ידי המדינה או בערבותה;
- (3) הפרשי הצמדה;

לענין זה, "הפרשי הצמדה" – סכום שנוסף לקרן מילווה – כמשמעותו בחוק הריבית, תשי"ז-1957 – צמוד לשער המטבע, למדד יוקר המחיה או למדד אחר, עקב שינוי בשער המטבע או במדד כאמור.

(ב) עולה פטור ממס על ריווח הון ממכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל לפני עלייתו לישראל, אם מכרו תוך ארבע שנים מיום עלייתו.

(ג) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו לפטור ריווח הון הנובע לסוגים של נישומים, או מסוגים של עסקאות, מתשלום המס, כולו או מקצתו.

שימת הישג
ריווח ההון

98. שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות את השיטה לחישוב ריווח ההון, הן באופן כללי והן לצרכי הניכוי במקור.

4 ס"ח 219, תשי"ז, עמ' 50.

99. הנציב רשאי לדרוש ממוסד בנקאי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954, מאדם שעסקו או חלק מעסקו הוא מסחר בניירות ערך בשביל אחרים, או ממי שמחזיק בניירות ערך בשמו הוא בשביל פלוני, שימסרו לו פרטים מלאים לגבי המסחר בניירות הערך או החזקתם כאמור.

דרישת ידיעות

2. בסעיף 128 לפקודה, ברישה לסעיף קטן (א), בסופה, יבוא "היה שיעור המס על ריווח ההון פחות מ-25 אגורות ללירה עקב הוראות סעיף 91 (ב), יראו את חציו כמס חברות וחציו כמס הכנסה".

תיקון סעיף 128

3. בסעיף 164 לפקודה, במקום "כל האחראי לתשלומה" יבוא "כל המשלם או האחראי לתשלומה", ואחרי "לפי סעיף 2 (5)" יבוא "או של תמורה כמשמעותו בסעיף 88".

תיקון סעיף 164

4. חוק זה יחול, לענין נכסים בני-פחת, משנת המס 1964 ואילך ולענין נכסים אחרים - מיום פרסומו ברשומות.

החולה

5. (א) ריווח הון ממכירת ניירות ערך הרשומים בבורסה, לא יהא חייב במס כל עוד לא הורה על כך שר האוצר בצו; צו כאמור יהא ניתן לביטול על פי החלטת הכנסת תוך חדשיים מיום פרסומו ברשומות.

סיוג לתחילה

(ב) לענין חלק ה' של הפקודה יהא המחיר המקורי של ניירות ערך שניתן עליהם צו כאמור בסעיף קטן (א), והגיעו לידי הנישום לפני המועד שנקבע בצו, הגבוה משני אלה:

(1) המחיר המקורי כאמור באותו חלק;

(2) המחיר הממוצע של נייר הערך לפי שער הפתיחה שלו בבורסה בעשרת הימים האחרונים לפני המועד האמור שבהם היתה הבורסה פתוחה.

ד ב ר י ה ס ב ר

חלק ה' של פקודת מס הכנסה (סעיפים 88-105 לפקודה - ראה גספח) כולל הוראות בדבר הטלת מס הכנסה על רווחי הון. הוראות אלה מופעלות כיום רק לגבי רווחי הון הנודרים במכירת נכסים בני-פחת, דהיינו, נכסים ששימשו לעסק, למשלח יד או להקלאות ושנקבע להם שיעור פחת בתקנות הפחת. לגבי רווחי הון מנכסים אחרים, מוסמך שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להטיל עליהם מס בצו, אולם עד כה לא נעשה הדבר. מוצע עתה להטיל מס גם על רווחי הון מנכסים שאינם בני-פחת. אולם, הואיל והוראות הפקודה הקיימות לענין זה אינן מושלמות, התעורר הצורך לגסח מחדש חלק ה' לפקודה.

ואלה הוראות החוק המוצע:

הטלת מס רווחי הון (סעיף 1-89(א)).

המס יחול על ריווח הון הבא ממכירת נכס.

התמורה במכירת נכס נשוא המס תיחשב כהכנסת פירות לפי סעיף 2 לפקודה, וריווח הון ייחשב ל"הכנסה חייבת" כמשמעותה בפקודה (דהיינו, ריווח נקי שעליו מוטל מס הכנסה), וכל זה אם לא נאמר במפורש אחרת.

5 ס"ח 164, תשי"ד, עמ' 192.

הנכסים אשר הריזוה במכירתם מתחייב במס (סעיף 1-88: הגדרת "נכס").
הגדרת המונח "נכס" היא רחבה ביותר וכוללת למעשה כל סוג נכס, חוץ מן הנכסים
המפורטים להלן:

1. מיטלטלין – (ריהוט, ביגוד וכלים לרבות מכונות) המיועדים לשימוש אישי בלבד של בעליהם או של משפחתו;
2. מלאי עסקי – סחורה העשויה להימכר במהלך רגיל של עסק וכן חמרי גלם וחמרי עזר המשמשים לייצור סחורה העשויה להימכר כאמור;
3. תשלום בעד זכות חזקה בדירת מגורים (דמי מפתח) שמקבל דייר בפניו הדירה בה התגורר; אולם דמי מפתח שקיבל הדייר היוצא ממושכר עסקי יחוייבו במס;
4. זכויות במקרקעין וזכויות באיגוד כמשמעותם בחוק מס שבה, תשכ"ג, שעל מכירתם ניתן להטיל מס שבה.

ריווח הון מהו? (סעיף 1-88: הגדרת "ריווח הון").
ריווח הון הוא עודף הסכום המתקבל במכירת נכס, על המחיר שעלה אותו נכס לאדם שמכרו (המחיר המקורי). הפסד הון הוא עודף המחיר המקורי על התמורה בעד הנכס במכירתו.

מכירה לפי חוק זה היא העברת נכס מרשותו של אדם לאחר בדרך כל שהיא, למעט מתנה וירושה (סעיף 1-88: הגדרת "מכירה").

החבות במס (סעיף 1-89 (ב)).
תושב ישראל יתחייב במס על ריווח הון שהיה לו ממכירת נכס, בין שהנכס נמצא בישראל או מחוצה לה. יתר על כן הוא יתחייב במס על ריווח הון גם אם ביצע את המכירה של נכסיו בחוץ לארץ בעת שהותו שם.
תושב חוץ יתחייב במס על ריווח הון רק אם הנכס נמצא בישראל בעת הימכרו; גם זכות שיש לתושב חוץ בחו"ל, לנכס הנמצא בישראל (כגון תעודת מגיה או איגרת חוב של חברה ישראלית, הנמצאים בחוץ לארץ), תיחשב לנכס הנמצא בישראל, וריווח הון שיהיה לו במכירתה יחוייב במס.

חישוב ריווח ההון.
ריווח הון הוא, כאמור, עודף התמורה המתקבלת במכירה של נכס, על "יתרת המחיר המקורי" שלו שהוא הסכום שעלה הנכס לנישום ולאחר ניכוי הפחת וההפחתות שקיבל בשלו (סעיף 1-88: הגדרות: "יתרת המחיר המקורי", "מכירה", "תמורה" ו"ריווח הון").

"יתרת המחיר המקורי" של נכס נקבעת בשני שלבים:
תחילה נקבע "המחיר המקורי", וזאת על פי הדרך שבה הגיע הנכס לרשותו של הנישום, כלהלן:

- א. אם הגיע הנכס בדרך קניה – הסכום שהוציא הנישום לרכישתו של אותו נכס;
- ב. אם הגיע הנכס לנישום בדרך חליפין – שווי של הנכס בעת החליפין.
- ג. נכס שהנישום קיבלו במתנה:

(1) אם הנכס הגיע לנישום לפני 3.12.1951 (שהוא יום פרסום ההוראות הקיימות בפקודת מס הכנסה בדבר הטלת מס רווחי הון), יהיה המחיר המקורי שלו – שווי הנכס ביום קבלת המתנה;

(2) אם הנכס הגיע לנישום אחרי 3.12.1951, יהיה המחיר המקורי שלו כפי שהיה בידי גותן המתנה; ואם אף הוא קיבלו במתנה, ייקבע המחיר המקורי המחיר שעלה לאחרון שרכשו שלא בדרך מתנה.

ד. אם הנישום קיבל את הנכס בירושה – יהיה המחיר המקורי כשווי הנכס ביום פטירת המוריש.
ה. אם הנישום יצר בעצמו את הנכס – יהיה המחיר המקורי, הסכום שהוציא הנישום ליצירת הנכס.
ו. אם הנכס הגיע לידי נישום שלא באחת הדרכים האמורות, יהיה המחיר המקורי – הסכום שהוציא הנישום לרכישתו של הנכס.
ז. נקבע המחיר המקורי של הנכס הנמכר ואותו נכס שימש לעסק, מפחיתים ממנו את הפחת שהנישום היה זכאי לקבלו בשל הנכס ואת ההפחתות שקיבל בשלו. העודף שנותר הוא "יתרת המחיר המקורי".
ח. "יתרת הנכס" בעד הנכס הוא הסכום, בכסף או בשווי כסף, שקיבל אדם עקב יציאת נכס מרשותו, ולאחר שנוכו ממנו ההוצאות שהיו במכירתו.

המס על ריווח הון (סעיפים 91, 90-1 (א)).

המס על ריווח הון לא יעלה על 25% מכאן:

- (א) אדם רשאי לכלול את ריווח ההון בהכנסתו הרגילה ולשלם מס בשיעורים רגילים; בדרך זו יבחר אדם שאינו מגיע למס של 25% על הכנסתו הרגילה.
(ב) אדם רשאי לערוך חישוב נפרד להכנסה מריווח הון ולשלם עליה מס של 25%.
בחר אדם לשלם על ריווח ההון את המס בחישוב נפרד, יהא זכאי להקטין את ההכנסה האמורה באותו חלק של הניכויים האישיים שלא נוצלו להקטנת ההכנסה החייבת בשיעורי מס רגילים.

הנחה ממס (סעיף 91 (ב) ו-97)

המס מנכסים שאינם בני-פחת יקטן בשיעור של 5% לכל שנה שלמה מתוך 16 השנים הראשונות שבהן החזיק הנישום את הנכס. החזיק הנישום את הנכס הנמכר יותר מ-20 שנה, יהא פטור מן המס. על ריווח הון שנבע בארבע השנים שבין השנה ה-17 לשנה ה-20 של החזקת הנכס, יהא הנישום חייב מס בשיעור 5% בלבד.

פטור ממס (סעיף 97-1).

1. רווחי הון אלה יהיו פטורים ממס:

- (1) ריווח הון ממכירת איגרת חוב הנסחרת בבורסה;
- (2) ריווח הון ממכירת איגרות מילווה שהוצאו על ידי המדינה או בערבותה;
- (3) ריווח הון הנובע מתוספת לקרן מילווה מחמת שינוי בשער המטבע או בכל מדד אחר (הפרשי הצמדה על מילווה שאינם בגדר הכנסה רגילה לפי הפקודה).

2. לעולה חדש יינתן פטור ממס על ריווח הון הנובע ממכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל לפני עלייתו, אם מכרו תוך 4 שנים לאחר העליה.

3. לשר האוצר תהא סמכות לפטור ממס ריווח הון שהגיע לסוגים של נישומים, או ריווח הון הנובע מסוגים של עסקאות. הפטור עשוי להיות מלא או חלקי, והוא טעון אישור ועדת הכספים של הכנסת.

תשלום המס (סעיף 3).

המס על ריווח ההון ישולם במסגרת השומה הרגילה של הכנסות הנישום. לעומת זאת, תהא לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, סמכות להתקין תקנות בדבר ניכוי מס רווחי הון במקור.

זכות ברירה (סעיף 1-96).

היה לאדם ריווח הון במכירת נכס ששימש לו בעסק או במשלה יד, ולאחר נכס נקבע שיעור פחת בתקנות, ובתמורה שקיבל רכש אותו אדם – תוך 12 חדשים לאחר יום המכירה או 4 חדשים לפניו – נכס חדש לחילוף הנכס הישן, יהא רשאי שלא לשלם את מס ריווח ההון אלא להקטין את המחיר המקורי של הנכס החדש בסכום ריווח ההון שעליו לא שולם המס. המחיר המקורי המוקטן יהא הנכס לחישוב הפחת של הנכס החדש בעתיד וכן לצורך חישוב ריווח ההון לגביו.

קביעות מיוחדות.

א. העברת נכסים לחברה, ומיזוג חברות (סעיף 1-95).

לא יוטל מס ריווח הון במכירת נכסים לחברה, תמורת מניות בלבד באותה חברה, אם למוכר יהיו בחברה, מיד לאחר המכירה, 90% לפחות מכוח ההצבעה של אותה חברה. אולם במכירת המניות שקיבל אדם עקב המכירה לחברה, או במכירת הנכסים שנמכרו לחברה, יוטל מס ריווח ההון על יסוד המחיר המקורי של אותם נכסים בעת שהיו בידי האדם האמור.

ב. פירוק חברות (סעיף 93).

בפירוק של חבר בני-אדם יחול מס על ריווח ההון הבא ממכירת הנכסים על ידי המפרק, ולענין זה יראו העברת נכסי אותו חבר בני-אדם לחבר שבו, במכירה ממוכר מרצון לקונה מרצון ביום העברת הנכס.

נכסים וכספים שמקבל כל חבר בחבר בני-אדם מתפרק ייחשבו כתמורה בעד מכירת הזכויות שבידי החבר, וריווח ההון הנובע ממכירה כזאת יחוייב במס. המס ששולם על ידי חבר בני-אדם יקוזז באופן יחסי כנגד המס המגיע מבעלי המניות; חישוב המס ייעשה לאחר חלוקת כל הנכסים.

אם חלוקת הנכסים על ידי המפרק לחבר בחבר בני-אדם משתהה למעלה משתי שנים, ייחשבו הנכסים כמחולקים לחברים בתום אותם שנתיים, אלא שהנציב רשאי להאריך את המועד אם ראה סיבה סבירה לכך.

ג. מניות הטבה (סעיף 94).

לגבי מניות הטבה נקבעו הוראות מפורשות לענין המחיר המקורי שלהן ושל המניות העיקריות שעליהן הוקצו. הוראות אלה קובעות כי יראו את המניות העיקריות ואת מניות ההטבה "כחבילה אחת" והמחיר המקורי של המניות העיקריות ייחשב כמחיר המקורי של המניות העיקריות ומניות ההטבה ביחד. כתוצאה מכך, יקטן המחיר הממוצע של כל מניה מאותה חבילה, ומחיר כל אחת מהן יהיה שווה.

תיקון סעיף 128 לפקודה.

בעקבות הוראות הצעת החוק יתוקן סעיף 128 לפקודה ויובהר שמש ריווח הון המשתלם על ידי חברה בשיעור פחות מ-25% אגורות ללירה ייחשב במחציתו למס חברות ובמחציתו למס הכנסה.

תיקון סעיף 164 לפקודה.

יובהר ששר האוצר יהא רשאי לקבוע בצו, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את האופן והשיעורים של ניכוי מס במקור על ידי מי שמשלם רווחי הון או אחראי לחלומם.

תחילת החוק (סעיפים 4, 5).

תחילתו של החוק מיום פרסומו ברשומות, להוציא ניירות ערך הרשומים בבורסה, שלגביהם יוחל החוק במועד אחר שייקבע על ידי שר האוצר בצו. צו זה יהא ניתן לביטול בהחלטת הכנסת תוך חדשיים מיום פרסומו ברשומות. לענין נכסים בני-פחת תהא תחילת החוק משנת המס 1964 ואילך.

נספח

חלק ה': ריווחי הון

88. בחלק זה – הגדרות
- ”בכס” – כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין, כמשמעותם בפקודת הפרשנות 1, וכן כל זכות או טובת הנאה, למעט –
- (1) מטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימושו האישי או לשימושם האישי של בני-משפחתו או של בני-אדם התלויים בו, אך לא למעט כלי רכב מנועי;
 - (2) מלאי עסקי כמשמעותו בסעיף 85;
 - (3) מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש”ט-1949²;
- ”מכירה” – לרבות הליפין וויתור;
- ”מחיר יסודי”, לענין בכס –
- (1) אם הגיע הכנס לנישום דרך קניה – הסכום שבו רכשו הנישום;
 - (2) אם הגיע הכנס לנישום דרך הליפין – שווי הכנס בשעה שנרכש על ידי הנישום;
 - (3) אם הגיע הכנס לנישום דרך מתנה –
 - (א) לפני יום ד’ בכסלו תשי”ב (3 בדצמבר 1951) – שווי הכנס בשעה שנרכש על ידי הנישום;
 - (ב) ביום ד’ בכסלו תשי”ב (3 בדצמבר 1951) או לאחר מכן – התמורה שבה נרכש אותו נכס לאחרונה שלא דרך מתנה;
 - (4) אם הגיע הכנס לנישום דרך הורשה – שווי הכנס ביום פטירת המוריש;
 - (5) אם הגיע הכנס לנישום דרך יצירה או בכל דרך אחרת – סכום ההוצאות שהוציא הנישום ליצירתו או לרכישתו של אותו נכס;
- ”מחיר מקורי”, לענין בכס – המחיר היסודי של הכנס לאחר שנומי ממנו הסכומים הניתנים לגיכוי לנישום, לגבי אותו בכס, לפי הסעיפים 21–23 – מיום שרכש אותו נכס עד יום המכירה, ולאחר שיוספו עליו סכומים אלה:
- (1) כל ההוצאות שהוציא הנישום להשבת הכנס או להחזקתו מיום שרכשו עד יום המכירה;
 - (2) כל סכום ששילם הנישום בשל אותו נכס, על חשבון מסים או תשלומי חיבה אחרים כיוצא בזה.
- ובלבד שלא יוסף סכום שניתן לגיכוי בעבר, בחישוב ההכנסה החייבת של אותו נישום, או תשלומי חובה או הוצאות אחרות ששולמו בקשר לשימוש באותו נכס;
- ”ריווח הון” – הסכום שבו התמורה שניתנה בעד מכירת הנכס, או שווי התמורה (להלן בחלק זה – התמורה), עולה על המחיר המקורי של הנכס;
- ”הפסד הון” – הפסד ממכירת נכס;
- ”ריווח הון מוקדם” או ”הפסד הון מוקדם” – ריווח הון או הפסד הון מנכס שנמכר תוך שנה מיום שנרכש;
- ”ריווח הון מאוחר” או ”הפסד הון מאוחר” – ריווח הון או הפסד הון מנכס שנמכר לאחר שנה מיום שנרכש.
89. דין ריווח הון כדין הכנסה מן המקורות המפורשים בסעיף 2, אם אין הוראה אחרת בפקודה זו או אם אין פירוש אחר משתמע מתוך ההקשר.
90. נישום שהביא לישראל נכס ומכרו תוך שנתיים מיום עלייתו לישראל, לא ייחשב ריווח ההון באותה מכירה כהכנסה חייבת.
91. בבירור ההכנסה החייבת של יחיד הנובעת מריווח הון, יותר ניכוי של 500 לירות, אולם בהכנסה שהולקה למספר שנים כאמור בסעיף 8 (ב), יותר בשנים אלה ניכויים, לפי בחירת הנישום, עד כדי 500 לירות לכל השנים האמורות ביחד.

1 דיני ישראל, נוסח חדש 1, עמ' 2.
2 ס"ח 21, תש"ט, עמ' 174.

92. (א) היה בשנת המס הפסד הון, יותר לקונו כנגד ההכנסה מריווח הון בלבד באותה שנה, לפני הניכוי לפי סעיף 91; ואולם -

קיוו הפסד הון
כנגד ריווח הון

(1) הפסד הון מאוחר לא יותר לקיוו אלא כנגד ריווח הון מאוחר והפסד הון מוקדם לא יותר לקיוו אלא כנגד ריווח הון מוקדם;

(2) אם אין לקונו את סכום ההפסד, כולו או מקצתו, לפי פסקה (1) - הסכום שאין לקונו יותר לקיוו כנגד כל ריווח הון אחר, לפי בחירת הנישום, על אף האמור בסעיף קטן (א); אולם בקיוו הפסד הון מאוחר כנגד ריווח הון מוקדם תקונו כל לירה הפסד כנגד 50 אנדרות של ריווח.

(ב) הפסד הון בשנת המס שלא קונו, כולו או מקצתו, כנגד הכנסה מריווח הון באותה שנה - הסכום שלא קונו יותר לקיוו כנגד הכנסה מריווח הון בלבד בשבע שנות המס הבאות ברציפות אחרי אותה שנה, או בשתי שנות המס שקדמו לה ובחמש שנות המס הבאות ברציפות לאחריה, הכל לפי בחירת הנישום; על כל קיוו לפי סעיף זה יחולו הוראות הפסקאות (א) ו-(א) 2.

93. תאגיד שנתפרק וחולקו נכסיו בין חבריו, יחולו הוראות אלה:

ריווח הון בתאגיד
שנתפרק

(1) ריווח הון ממכירת נכס החברה על ידי המפרק, לאחר שהחל בשירוקה, לא ייחשב כהכנסה חייבת;

(2) נכסים או כספים שקיבל חבר ייחשבו כתמורה שקיבל בעד מכירת מניותיו או בעד זכותו באותו תאגיד.

94. הגיע לאדם או למספר בני אדם ריווח הון מנכס שנמכר לתאגיד תמורת מניות בלבד של אותו תאגיד או תמורת זכות אחרת בלבד באותו תאגיד - לא ייחשב הריווח כהכנסה חייבת, אם מיד לאחר המכירה היה בידי האדם, או בידי מספר בני האדם ביחד, 90 אחוז או יותר מנכס ההצבעה של אותו תאגיד; אולם לענין חישוב ריווח הון על המניות או על הזכות האחרת, לכשימכרו, ייחשב כמחיר מקורי שלהן המחיר המקורי של הנכס שתמורתו קיבל המוכר את המניות או את הזכות.

ריווח הון ממכירה
תמורת מניות או
זכות בתאגיד

95. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס שלא נקבע לו שיעור בעד פחה בחקוקה על פי סעיפים 21-23 וששימש לנישום לצרכי עסק או משלחיד או מגורים (להלן - הנכס הראשון), ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר מאותו סוג ולאחיה מטרה (להלן - הנכס החדש) במחיר העולה על המחיר המקורי של הנכס הראשון, ייחשב כריווח הון הסכום שבו עודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס הראשון על מחיר הנכס החדש; ואולם לענין חישוב ריווח הון על הנכס החדש, לכשימכרו, יקטן המחיר המקורי של הנכס החדש בכל סכום ריווח הון ממכירת הנכס הראשון שלא נתחייב במס.

ריווח הון מנכס
שלא נקבע לו פחה
והשקעתו בכנס
מאותו סוג

96. היה הנכס הראשון משמש לנישום לצרכי מגוריו בלבד, ורכש הנישום לאותה מטרה, תוך החקופות האמורות בסעיף 95, מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבה מקרקעין, תש"ט-1949, רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את המקרקעין או לא העביר אותם בדרך אחרת, כי דינם יהיה כדיון נכס חדש; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב מס שבה מקרקעין - כל תמורה שתניתן במכירה הראשונה של המקרקעין והמגורים תוגדל בריווח הון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

ריווח הון מבית
מגורים והשקעתו
במקרקעין

97. הוראות הסעיפים 95 ו-96 לא יחולו על נכס שהשתמש בו הנישום לצרכי מגוריו, אך לא היה הנכס היחיד שלו שהשתמש בו למטרה האמורה, או שהיה שטחו עולה על שטח שנקבע-

סיג לסעיפים
95 ו-96

98. (א) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס ותוך שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או תוך ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, שהוא השקעה מאושרת, במחיר השווה למחיר שבו מכר את הנכס הקודם או במחיר העולה עליו - רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את ההשקעה המאושרת או לא העביר אותה בדרך אחרת, כי ריווח הון האמור לא ייראה כהכנסתו החייבת; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב ריווח הון על הנכס שנרכש, לכשימכרו, והפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 21-23 - יקטן המחיר המקורי של הנכס בריווח הון שלא נתחייב במס כאמור, ואילו לענין חישוב מס שבה מקרקעין, אם הנכס שנרכש הוא מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבה מקרקעין, תש"ט-1949 - כל תמורה שתניתן במכירה הראשונה של המקרקעין תוגדל בריווח הון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

ריווח הון שהשקעה
בהשקעה מאושרת

(ב) "השקעה מאושרת", לענין סעיף קטן (א) - נכס המשמש לתעשייה, לבנין, לתחבורה, או למפעל אחר, ובלבד שההשקעה באותו סוג נכס אושרה בצו של שר האוצר, וכן נכס המשמש להקלאות.

99. נכס שנקבע לו שיעור פחת בתקנות לפי הסעיפים 21-23 וששימש לנישום לצרכי עסק או משלח-יד, יחולו עליו הוראות מיוחדות אלה:

ריווח הון מנכס שנקבע לו פחת

(1) כתמורה שקיבל הנישום בעד מכירת הנכס יראו גם כל סכום שנתקבל כפיצוי בעד אבדן הנכס, כולו או מקצתו, הן מכוח ביטוח והן בכל דרך אחרת;

(2) ריווח הון או הפסד הון ממכירת הנכס יראו לעולם כריווח הון מאוחר או כהפסד הון מאוחר, הכל לפי הענין;

(3) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת הנכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, לאותה מטרה ששימש לה הנכס שמכר, במחיר העולה על המחיר המקורי של הנכס שמכר - רשאי הנישום לתבוע, שייחשב כריווח הון רק הסכום שבו עורפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס שמכר על מחיר הנכס שרכש; ומשעשה כן - הרי לענין חישוב ריווח הון על הנכס שרכש, לכשיימכר, וסכום הפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 21-23 יוקטן המחיר המקורי שלו בכל סכום של ריווח הון שהיה לו במכירה הקודמת ולא נהחייב במס בגלל תביעתו של הנישום;

(4) לא יינתן גיבוי לפי סעיף 91;

(5) היה בשנת המס הפסד הון ממכירת נכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר לחילוף הנכס שמכר, רשאי הנישום לא לקזז את ההפסד לפי סעיף 92, אלא לתבוע שלענין חישוב ריווח הון על הנכס שרכש, לכשיימכר, וסכום הפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 21-23, יוגדל המחיר המקורי שלו כהפסד שלא קוזז.

100. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס, והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הריווח אי חלק ממנו יושקע בעסקה שהנישום מנהל בתום לב משא ומתן עליה, והיא מן הסוג שאילו גמר אותה לפני המועד הנועד לתשלום המס, או להשגה לפי סעיפים 150-152, היחה מוכה אותו בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95-98 או 99 (3) - ידחה פקיד השומה לפי בקשת הנישום את המועד לתשלום המס המגיע מהנישום על אותו ריווח הון, או על חלקו, עד לגמר תקופה של 13 חדשים מיום המכירה, ורשאי הוא להתנות תנאים למתן ערובה ככל שיראה לו; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

דחיית תשלום לרוב נשא ומתן

101. נשום אדם לענין ריווח הון ממכירת נכס, ואחריו המועד שנקבע להשגה לפי סעיף 150, אך תוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, קרה מקרה המזכה אותו לגבי אותו ריווח הון בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95-98 או 99 (3) - יתקן פקיד השומה את השומה לגבי אותו ריווח הון, אם תבע זאת הנישום תוך שלוש יום מיום שקרה המקרה; דין החלטת פקיד השומה בדבר יתקן השומה כאמור הוא כדין שומה לפי סעיף 145; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

תיקון שומה

102. ריווח הון מאוחר יראו לענין חלק זה, כשלב הגבוה ביותר בסולם הכנסתו החייבת של הנישום, אלא ששיעור המס על אותו ריווח לא יעלה על 25%, על אף האמור בסעיף 121.

שיעור המס על ריווח הון מאוחר

103. בחישוב סכום המס על ריווח הון מוקדם, רשאי הנישום לתבוע, כי השומה של הכנסתו מאותו ריווח הון תיעשה בנפרד מן השומה של הכנסתו ממקורות אחרים, כאילו היו אלה הכנסות של שני נישומים, אלא שהניכויים והזיכויים לפי הסעיפים 34-46 ו-48 לא יותרו אלא לגבי ההכנסה ממקורות אחרים בלבד.

הזכות להפרדת שומות בריווח הון מוקדם

104. נכס שלא נקבע לו פחת בתקנות לפי הסעיפים 21-23 או שלא שימש לנישום לצרכי עסק או משלח-יד - לא יחולו עליו הוראות חלק זה, אלא החל מאותו מועד ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יכריז עליו ברשומות, הן בדרך כלל והן לגבי סוג מסויים של נכסים.

סייג לתחולת החוק

105. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו לפטור סוגי עסקאות שיפורטו בצו, מתשלום המס, כולו או מקצתו, המשתלם מריווחי הון כמשמעותם בחלק זה.

פטור עסקאות מסוימות

108. תושב חוץ, בין שהוא אזרח ישראל ובין אם לאו, יהא בר-שומה ובר-חייב על שמו של נאמנו, אפוטרופסו, או של ועד שלו, או על שמו של מיופה-כוח, מורשה, סוכן, כונס נכסים, סניף או מנהל, בין שהם מקבלי ההכנסה ובין אם לאו, והכל בדרך ובסכום שאותו אדם היה נשום או מחוייב אילו היה תושב ישראל ואותה הכנסה הגיעה לידי אלא שלגבי יחיד תושב-חוץ לא יותר ניכוי או זיכוי ממס לשי הסעיפים 34-46.

תושב-חוץ שמורשתו בארץ

109. תושב-חוץ יתא בר-שומה ובר-חייב בשל הכנסה שמקורה במישרין או בעקיפין, מיסוי-כוח, מסוכנות, מהרשאה, מכינוס נכסים, מסניף או מהנהלה, או דרך אחד מאלה, ויהא בר-שומה ובר-חייב על שמו של אותו מיזפה כוח, סוכן, מורשה, כונס נכסים, סניף או מנהל, הכל לפי הענין.

הכנסת תושב-חוץ מיסוי-כוח וכו'

110. רב-חובל של אניה, שבעלה או שוכרה הוא תושב-חוץ בר-חייב לפי הסעיפים 71-74 רואים כמורשהו של אותו תושב-חוץ לענין פקודה זו, בלי להציא כל מורשה אחר של אותו תושב-חוץ.

רב-חובל

111. מקום שתושב-חוץ עוסק עם תושב ופקיד השומה רואה, כי מחמת הקשר ההדוק שבין השנים והשליטה הממשית שבידי תושב-חוץ על התושב, אפשר שמהלך העסקים ביניהם יהא מסודר, והוא מסודר, באופן שהעסקים הנעשים על ידי התושב, בעקבות קשריו עם תושב-חוץ, אינם מביאים לו כל ריווח, או פחות מן הריווח הרגיל שיש לצפות לו מאותם עסקים - יהא תושב-חוץ בר-שומה ובר-חייב על שמו של התושב כאילו היה התושב מורשהו.

עסקים עם תושב-חוץ

112. (א) ראה פקיד השומה, כי לא קל לברר מהו הסכום האמיתי של השתכרוותיו או רווחיו של תושב-חוץ פלוני שהוא בר-חייב על שמו של תושב - רשאי הוא לשום ולהייב את תושב-חוץ באחוז הוגן וסביר ממתווך העסקים שעשה תושב-חוץ עם התושב כאמור או על ידי עשה פקיד השומה כן, יהיו תוראות הפקודה בענין מסירת דוחות או פרטים על ידי בני-אדם הפועלים בשם זולתם חלים במקרה זה, כדי לחייב את התושב להמציא דוחות או פרטים של העסקים האמורים, כדרך שבני-אדם הפועלים מטעמם של פסולי-דין או של תושב-חוץ חייבים למסור דוחות או פרטים על הכנסה חייבת.

הנוהג במקום שאין לברר סכום הכנסתו של תושב-חוץ

(ב) שיעור האחוז האמור ייקבע על ידי פקיד השומה, בכל מקרה, בהתחשב עם סוג העסק הנוהג, ולאחר שייקבע יתא נתון לצדעור, כאמור בסעיפים 153-158.

113. תושב-חוץ המבצע מבידור או עסקאות עם תושב-חוץ אחרים בגסיבות שהיו עושות אותו בר-חייב לפי סעיפים 110 ו-111 על שמו של תושב - אין עובדה זו כשלעצמה עושה אותו בר-חייב על כל השתכרות או ריווח שמקורם במכירות או בעסקאות האמורות.

עסקאות בין תושב-חוץ

114. מקום שתושב-חוץ נתחייב במס על שמו של מיזפה-כוח, סוכן, מורשה, כונס נכסים, סניף או מנהל, בשל השתכרוותו או רווחים שמקורם בממכר טובין או מוצרים שיצרו או הפיקו בחוץ לארץ בידי אותו תושב-חוץ - רשאי האדם שעל שמו נתחייב תושב-חוץ לפנות אל פקיד השומה בבקשה לערוך את השומה בשל אותה הכנסה, או לחקן אותה, על יסוד הרווחים שלפי הנחה סבירה היה מרוויח, שסוחר, או קמעונאי זקונה כאמור במישרין מן היצרן או מן המפיץ - אם היו הטובין או המוצרים נמכרים על ידיהם או מטעמם בקמעונות - ולאחר שיוכחו, להנחת דעתו של פקיד השומה, סכום הרווחים האלה, תיערך השומה או תחוקן בהתאם לכך.

שומת הכנסתו של תושב-חוץ ממכירת מוצרת-חוץ

חוק לעידוד השקעות הון, תשי"א-1950 (תיקון מס' 5), תשכ"ד-1964

תיקון סעיף 9

1. בסעיף 9 לחוק לעידוד השקעות הון, תשי"א-1950 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף קטן (א), בהגדרת "מס", אחרי "הכנסתו של יחיד" ואחרי "הכנסתה של חברה" יבוא "למעט מס המוטל על ריווח הון".

הוספת סעיף 11א

2. אחרי סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:

11א. (א) פטורים ממס:

(1) ריווח הון שנבע לבישום ממכירת השקעה מאושרת או בנין מאושר כמשמעותו בסעיף 26;

1 ס"ח תשי"א, עמ' 129; ס"ח תשי"א, עמ' 70; ס"ח תשי"ב, עמ' 118; ס"ח תשט"ו, עמ' 108; ס"ח תשכ"ג, עמ' 19.

(2) ריווח הון שנכבד לנישום שהוא בעל מפעל מאושר ממכירת נכסי המפעל הכלולים בתכנית ששימשה יסוד למתן האישור.

(ב) הפטור לפי סעיף קטן (א) יינתן כל עוד לא תמה תקופת ההנחות כמפורט בסעיף 11 לגבי הכנסה מההשקעה המאושרת, הבנין המאושר או המפעל המאושר, ובלבד שההשקעה, הבנין או המפעל היו כלולים בתכנית שאושרה לפני תחילת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5) תשכ"ד—1964².

דברי הסבר

הצעת חוק זו באה להשלים את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5) תשכ"ד—1964 (להלן — החוק המתקן), הדנה במס על רווחי הון.

פרט לפטורים שיפורשו בחוק, יוטל מס על ריווח הון הנובע ממכירת השקעה מאושרת או בנין מאושר. לצורך זה מוצע לתקן את סעיף 9 לחוק העיקרי ולמעט בהגדרת "מס" את המס על ריווח הון. באופן זה לא יחולו ההטבות שמעניק החוק העיקרי לגבי מס המוטל על רווחי הון.

וזו לשון סעיף 9 לחוק העיקרי:

פירושים 9 (א) בפרק זה —

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה, 1947, או בפקודת מס רווחי הברות, 1947, הכל לפי הענין, אם אין כוונה אחרת משתמעת מגופו של ענין;

(2) "מס" פירושו — לגבי יחיד — מס הכנסה, מס קליטה על פי חוק מס קליטה, תש"ט—1949, וכל מס אחר שהוטל על הכנסתו של יחיד;

לגבי חברה — מס הכנסה, מס רווחי הברות וכל מס אחר שהוטל על הכנסתה של החברה;

(3) "שנת שומה", לענין הברות, פירושה — תקופת חשבונאות.

(ב) הוראות פרק זה יחולו על אף האמור בכל חוק.

ריווח הון שנכבד ממכירת השקעה מאושרת או ממכירת בנין מאושר, והריווח מומש בתקופה שהמשקיע היה זכאי להקלות במס הכנסה על פירות ההשקעה או הבנין לפי סעיף 11 לחוק העיקרי, יהיה פטור ממס. פטור זה יינתן רק אם ההשקעה או הבנין הם נושא לתכנית שאושרה לפני תחילתו של החוק המתקן.

וזו לשון סעיף 11 לחוק העיקרי:

מס הכנסה 11 (א) אדם, בין שהוא תושב ישראל ובין שהוא תושב חוץ, לא יהיה חייב לשלם על הכנסתו ממפעל מאושר, ההייבט במס, שמקורה בהשקעה מאושרת, מס בשיעור העולה על השיעור הקטן שבשני שיעורים אלה:

(1) שיעור המס הממוצע שאותו אדם חייב לשלמו אלמלא הוראות סעיף זה;

(2) שיעור של 25% מהכנסתו האמורה.

(ב) חברה שהיא בעל מפעל מאושר תהא פטורה ממס הכנסה על הכנסתה מאותו מפעל, אולם תהיה חייבת במס רווחי הברות.

(ג) ההנחה לפי סעיף קטן (א) תינתן לגבי הכנסה שהושגה תוך חמש שנים מן השנה שבה הפעילו את המפעל או שבה התחילו בייצור לפי קביעת המנהל, או תוך שבע שנים משנת מתן האישור למפעל, או — לגבי מטע הדירים, גפנים ועצי פרי — תוך חמש שנים מהשנה שבה המטע נשא לראשונה פרי. הכל לפי הזמן המאוחר יותר; ובלבד שלגבי הכנסה מדיווידנדה לא תינתן ההנחה האמורה, אלא אם הניעה לנישום לא יאוחר מתום חמש שנים לאחר תום התקופה האמורה.

² ה"ח 610, תשכ"ד, עמ' 148.

(ד) ההגנה לפי סעיף קטן (ב) תינתן חמש שנים מן השנה שבה הפעילו את המפעל או שבה התחילו בייצור לפי קביעת המנהל, או שבע שנים משנת מתן תאישור למפעל, או – לגבי מטע הדריים, גפנים ועצי פרי – תוך חמש שנים מהשנה שבה המטע נשא לראשונה פרי, הכל לפי הזמן המאוחר יותר.

(ה) קיבלה חברה הכנסה שמקורה בהשקעה מאושרת, יראו דיווידנדה שמחלקת החברה מתוך אותה הכנסה, שהכנסה שמקורה בהשקעה מאושרת.

(ו) היתה לאדם, שסעיפים קטנים (א) או (ב) חלים עליו, הכנסה אחרת העשויה להיות חייבת במס, תיעשה חשומה של הכנסה שמקורה בהשקעה מאושרת בנפרד מן השומה של הכנסה האחרת, כאילו היו אלה הכנסות של שני בני אדם, אלא שזוכייהם לפי סעיפים 14, 15 ו-16 לפקודת מס הכנסה, 1947, יותרו לגבי הכנסה האחרת בלבד.

חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959 (תיקון מס' 3), תשכ"ד-1964

1. בסעיף 41 לחוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959¹ (להלן – החוק העיקרי), בהגדרת "מס", בסופה, יבוא "למעט מס המוטל על ריווח הון".

תיקון סעיף 41

2. אחרי סעיף 45 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 45א

45א. (א) לגבי השקעה, נכס או מפעל שביצועם הוא נושא לתכנית שאושרה לפני תחילתו של החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5), תשכ"ד-1964², יהיו פטורים ממס:

פטור ממס ריווח הון

(1) ריווח הון שנבע לתושב-חוץ ממכירת הנכס המאושר או ההשקעה המאושרת במטבע-חוץ כמשמעותה בסעיף 56;

(2) ריווח הון ממכירת נכס מאושר או השקעה מאושרת שנבע לתושב ישראל, או שנבע לתושב-חוץ שהשקעתו לא נעשתה במטבע-חוץ;

(3) ריווח הון שנבע לנישום שהוא בעל מפעל מאושר ממכירת נכסים הכלולים בתכנית המאושרת.

(ב) הפטור לפי סעיף קטן (א) (2) ו-(3) יחול כל עוד לא תמה תקופת ההטבות כמפורט בסעיף 45 לגבי ההכנסות מן הנכס, וההשקעה או המפעל האמורים.

דבריו הסבר

הצעת חוק זו באה להשלים את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5), תשכ"ד-1964 (להלן – החוק המתקן), הדגה במס על ריווחי הון. פרט לפטורים שיפורשו בחוק, יוטל מס על ריווח הון הנובע ממכירת השקעה מאושרת או נכס מאושר או ריווח הון של מפעל מאושר ממכירת נכסים הכלולים בתכנית מאושרת. לצורך זה מוצע לתקן את סעיף 41 (2) לחוק העיקרי ולמעט בהגדרת "מס" את המס על ריווח הון.

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 234; ס"ח תשכ"א, עמ' 78; ס"ח תש-ל, עמ' 14.
2 ס"ח 610, תשכ"ד, עמ' 148.

חזו לשון סעיף 41 לחוק העיקרי:

"הגדרות

41 בפרק זה -

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה, 1947 (בפרק זה - הפקודה);

(2) "מס" - מס הכנסה, מס רווחי חברות וכל מס אחר המוטל על הכנסה.

מוצע שריווח הון שנבע ממכירת נכס כאמור יהא פטור ממס, אם נתמלאו שני אלה:

(1) ביצוע ההשקעה, הנכס או המפעל האמורים היו נושא לתכנית שאושרה לפני תחילתו של החוק המתקן;

(2) המכירה נעשתה כל עוד היה המשקיע או המפעל האמורים זכאים להטבות במס הכנסה על פירות ההשקעה או הנכס כמפורט בסעיף 45 לחוק העיקרי, שזו לשונו:

"תקופת ההטבות 45 הטבות לפי הסעיפים 46 ו-47 יינתנו -

(1) על הכנסה שהושגה בחמש השנים המתחילות מחשנה שבה היתה לראשונה הכנסה חייבת במס, ובלבד שלא עברו עדיין שנים עשרה שנה מהשנה שבה ניתן האישור ועשר שנים מן השנה שבה - לפי קביעת המנהל - הופעל המפעל או הוחל בייצור או שבה בשאו פרי לראשונה ההדרים, הגפנים או עצי הפרי, אלא שהמינהל רשאי להסיר את הגבלת הזמן של שתיים-עשרה השנים ועשר השנים האמורות לגבי מפעלים תלוציים;

(2) על דיבידנד המשתלם מתוך הכנסה שהושגה בחמש השנים כאמור בפסקה (1), אף אם הגיע לנישום תוך עשר שנים לאתר תום חמש השנים האמורות.

ריווח הון שמומש במכירת השקעה מאושרת, מפעל מאושר, או נכס מאושר, וההשקעה נעשתה על ידי תושב-חוץ במטבע-חוץ, יהיה פטור ממס ללא הגבלה לתקופת ההטבות.

חוק להשקעות משותפות בנאמנות (תיקון), תשכ"ד-1964

1. במקום סעיף 35 לחוק להשקעות משותפות בנאמנות, תשכ"א-1961: (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

"מס הכנסה בכל קרן - 35. (א) הכנסתה של קרן, למעט הכנסה הנובעת ממימוש ניירות ערך - שלה -

(1) תהיה פטורה ממס חברות;

(2) תהיה פטורה ממס הכנסה חוץ מן המס שנוכה ממנה לפי סעיף 31 לפקודה; לא נוכה ממנה מס כאמור, תהא חייבת במס של 25%, זולת אם היתה פטורה ממס לפי כל דין.

(ב) הכנסתה של קרן הנובעת ממימוש ניירות ערך שלה, יחולו עליה הוראות חלק ה' לפקודה.

1 ס"ח 336, תשכ"א, עמ' 84.

2. בסעיף 36 לחוק העיקרי, כסופו, יבוא "למעט הכנסה הנובעת ממימוש ניירות הערך של הקרן".

3. אחרי סעיף 39 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 39א

"ריווח הון מפדיון יחידות או תעודות השתתפות

דברי הסבר

הצעת חוק זו באה להשלים את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5) תשכ"ד-1964, הדנה במס על רווחי הון.

מוצע להטיל מס על רווח הון הנובע ממימוש ניירות ערך שבבעלות קרן שאושרה לפי החוק העיקרי. ואילו בעל יחידה או תעודת השתתפות בקרן כזאת לא יהא חייב במס על ריווח הון מפדיון התעודה.

ואלה סעיפי החוק העיקרי הטעונים תיקון:

35	(א) הכנסתה של קרן, תהיה פטורה ממס חברות.	"מס הכנסה
	(ב) הכנסתה של קרן, למעט הכנסה הנובעת ממימוש ניירות ערך שלה, תהיה פטורה ממס	בכל קרן
	הכנסה, חוץ מן המס שנוכה ממנה לפי סעיף 31 לפקודה; לא נוכח ממנה מס כאמור תהא חייבת במס של 25%, זולת אם היתה פטורה ממס לפי כל דין.	
	(ג) הכנסתה של קרן הנובעת ממימוש ניירות ערך שלה תהיה פטורה ממס הכנסה.	
36	קרן לא מסוייגת תשלם, בנוסף למס האמור בסעיף 35, מס הכנסה של 21% על הכנסה שחבר-בני-אדם היה חייב עליה במס חברות.	מס הכנסה בקרן לא מסוייגת

חוק מס שבח מקרקעין (תיקון), תשכ"ד-1964

1. במקום סעיף 7 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963 (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

החלפת סעיף 7

7. המס יוטל על פעולה באיגוד מקרקעין אם נתקיים לפחות אחד התנאים האלה:

- (1) איגוד המקרקעין שבו נעשתה הפעולה הוא בשליטתם של חמישה בני אדם לכל היותר - וכשותפות, אף אם היא בשליטתם של יותר - ומרבית רכושו ועסקיו הם החזקת מקרקעין;
- (2) על מרבית המקרקעין שבהם יש זכות לאיגוד המקרקעין שבו נעשתה הפעולה -

(א) אין בנין כמשמעותו בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961²;

(ב) יש בנין כאמור, ולבעלי הזכות באיגוד האמור יש זכות או יכולת להחזיק בחלק מסוייב באותם מקרקעין או לתפסו, לקבל זכויות כאלה או להעבירן לאחר.

1 ס"ח 405, תשכ"ג, עמ' 156.
2 ס"ח 337, תשכ"א, עמ' 100.

- תיקון סעיף 8 2. בסעיף 8 לחוק העיקרי, במקום "סעיף 7(4)" יבוא "סעיף 7".
- תיקון סעיף 50 3. בסעיף 50 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
"א) מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד שהריווח מהן נתון לשומה על פי החלק הראשון לפרק ב' לפקודת מס הכנסה: תהא פטורה מ"מס."
- ביטול סעיף 58 4. סעיף 58 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת חוק זו באה להשלים את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 5), תשכ"ד-1964 הדנה במס על רווחי הון. הצעת החוק הסייע בקביעת תחום בין מקרקעין שעל הריווח שנבע ממכירתם יוטל מס שבה לפי החוק העיקרי, לבין מקרקעין שעל הריווח כאמור יחול מס רווחי הון על פי פקודת מס הכנסה. מוצע לתקן את סעיף 7 לחוק העיקרי, במגמה להטיל לפיו מס על השבח העולה מפעולות באיגודי מקרקעין מובהקים (כגון, איגודי בית או מגרש). ואילו על רווח הנובע מפעולות באיגודי מקרקעין מעורבים שמרבית רכושם איננו מקרקעין דווקא, וכן רווח הנובע מפעולות באיגודי מקרקעין מובהקים שעוסקים במקרקעין (כגון איגוד העוסק בהשכרת בניינים) ושולטים בהם יותר מ-5 בני אדם, יוטל מס רווחי הון על פי חלק ה' לפקודת מס הכנסה.

חו לשון סעיף 7 לחוק העיקרי:

- הטלת המס על פעולות באיגוד מקרקעין 7. המס יוטל על פעולה באיגוד מקרקעין אם נתקיים לפחות אחד מתנאים אלה:
- (1) איגוד המקרקעין שבו נעשתה הפעולה הוא בשליטתם של חמישה בני אדם לכל היותר;
 - (2) על מרבית המקרקעין נשאו תזכות במקרקעין שבבעלות איגוד המקרקעין אין בנין כמשמעותו בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961;
 - (3) מרבית המקרקעין שבהם יש זכות לאיגוד המקרקעין שבו נעשתה הפעולה משמשים למגורי יחידים או שהם משגשגים רק לייצור הכנסה מן המקורות המפורטים בפסקאות (3) ו-(6) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה;
 - (4) באותה פעולה הוקנתה על ידי בעל השליטה באיגוד השליטה לאותו;
 - (5) הפעולה בוצעה תוך שנה לאחר היום שהוטל על הפעולה באותו איגוד מס לפי פסקה (4) ואותה פעולה לפי מזהותה ולפי נסיבות הענין מזהותה שלב נוסף בעסקה בה הוקנתה השליטה.

3. סעיף 58 לחוק העיקרי קובע:

"איגוד שיעקר פעולה באיגוד מקרקעין אשר נציב מס הכנסה או מי שהוסמך על-ידי אישר כי הריווח עיסוקו במקרקעין ממכירת מלוא הזכות במקרקעין שיש לו נתון לשומה לפי פקודת מס הכנסה, תהיה פטורה מ"מס". העולה מסעיף זה הוא שהפטור ממס שבה ניתן לאדם לאו דווקא כשהריווח שלו בפעולה באיגוד חייב במס הכנסה, אלא כשהריווח של האיגוד שבו נעשתה הפעולה נתון לשומה לפי פקודת מס הכנסה. גמצא שהפטור ממס שבה על פעולה באיגוד עשוי להינתן גם לאדם שהכנסתו זו אינה חייבת מס הכנסה. מוצע לבטל סעיף זה, ובמקומו לתקן את סעיף 50(א) לחוק העיקרי, שיקבע כי רק פעולה באיגוד שהריווח ממנה נתון לשומה לפי פקודת מס הכנסה היא פטורה מ"מס".

3 דיני מדינת ישראל, גוסח חדש 6, תשכ"א, עמ' 120.

חוק לביטול עונשין קיבוציים, תשכ"ד-1964

ביטול פקודות

1. פקודת העונשין הקיבוציים¹ ופקודת הקנסות הקיבוציים, 1936² — בטלות.

דבר הסבר

פקודת העונשין הקיבוציים משנת 1926 מסמיכה את הממונה על המחוז להטיל, בתנאים מסוימים, קנסות קיבוציים על תושבים של אזור אם "נעשתה עבירה או אם חל הפסד או נגרם היזק לרכוש" באותו אזור.

מאז קום המדינה לא הופעלו הסמכויות האלה. רצוי למחוק את פקודת העונשים הקיבוציים מספר החוקים, שכן עצם האפשרות הניתנת בה להטיל סנקציות קיבוציות באורח כולל על תושבי אזור מסויים, יש בה כדי לפגוע ברגשי הצדק ובמושכלות ראשוניים של התרבות המשפטית של ימינו.

מטעמים דומים מוצע לבטל גם את פקודת הקנסות הקיבוציים משנת 1936, ומה גם שתחולתה מוגבלת לתוצאות המאורעות שהתרחשו בארץ בשנת 1936.

חבר הכנסת: י.ה. קלינגהופר

¹ חוקי אי"י, פרק כ"ו, עמ' 139.

² ע"ר 1836, תוס' 1, מס' 618, עמ' 223.

